

Sygn. akt. III Kp 1430/12

POSTANOWIENIE

dnia 13 lutego 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w III Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Kaszyca

Protokolant: Agata Herman

Przy udziale Prokuratora Karoliny Stockiej – Mycek

po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonych L. A.

na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Psie Pole z dnia 10 czerwca 2012r.

w przedmiocie umorzenia śledztwa

na podst. art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

nie uwzględnić zażalenia i utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2012r. Prokurator Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Psie Pole umorzył – na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (brak znamion czynu zabronionego) – dochodzenie w sprawie o sygn. 1 Ds. 2276/11.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył pełnomocnik pokrzywdzonych. Zaskarżając postanowienie w całości wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Prokuraturze Rejonowej do ponownego rozpoznania. Pełnomocnik pokrzywdzonych zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mających wpływ na treść postanowienia polegający na przyjęciu, że czyny opisane w zaskarżonym postanowieniu nie wyczerpują znamion przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.. W uzasadnieniu wskazano, że zamiarem udziałowców spółki i członków jej zarządu było uzyskanie opłat od najemców lokali mieszkalnych, których (...) sp. z o.o. jest właścicielem. Pełnomocnik pokrzywdzonych podniósł, że żądania zapłaty są bezzasadne, gdyż najemcy wnoszą opłaty za zajmowane lokale w wysokości ustalonej przez sądy oraz uchwały wspólnot mieszkaniowych. W stosunku do części najemców ustalone zostały stawki czynszowe noszące znamiona lichwy. Pełnomocnik pokrzywdzonych podniósł, że wyliczenia zaległości ze strony (...) sp. z o.o. zmierzają wyłącznie do wymuszenia ponoszenia opłat za zaległości, których najemcy nie mają. Ponadto zarzucił, że Prokuratura nie zbadała czy w niniejszej sprawie nie zachodzą znamiona występku z art. 304 k.k.

Postanowieniem z dnia 25 października 2012r., sygn. akt XII Kp 436/12 Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał tut. Sądowi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Przesłanka z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego), powołana przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w postanowieniu o umorzeniu postępowania, ma zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Przesłanka ta dotyczy sytuacji, w której co prawda czyn, jako zdarzenie faktyczne, miał miejsce, jednakże nie zawiera on znamion przestępstwa i nie może zostać zakwalifikowany z żadnego artykułu ustawy karnej. Rozszerzając powyższe należy wskazać, że – jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie – co do

stanu faktycznego przedstawionego zarówno przez Prokuratora w zaskarżonym postanowieniu, jak i potwierdzonego w zasadzie w zażaleniu nie ma wątpliwości:

- w marcu 2011r. i maju 2011r. spółka (...) wysłała do pokrzywdzonych, wynajmujących lokale przy ul. (...) we W., pisma wypowiedające wysokość czynszu i podwyższające stawkę czynszu z kwoty 6,70 zł do kwoty 12,08 zł;
- pokrzywdzeni pisemnie wystąpili do (...) sp. z o.o. o wykazanie co wchodzi w skład zadłużenia;
- pokrzywdzeni nie zgodzili się na zmianę wysokości czynszu i wystąpili z pozwami o ustalenie wysokości czynszu;
- w dniach 16 sierpnia 2011r., 8 grudnia 2011r. i 28 grudnia 2011r. spółka (...) wysłała do pokrzywdzonych przedsądowe wezwania do zapłaty kwot zadłużenia (przeliczonych według nowych podwyższonych stawek czynszu);
- sądy rozpoznające sprawy o ustalenie wysokości czynszu orzekły, że podwyżki czynszu są nieważne.

Skarżący podniósł, że wyliczenia zaległości ze strony (...) sp. z o.o. zamierzają wyłącznie do wymuszenia ponoszenia opłat za zaległości, których najemcy nie mają.

Z taką oceną nie sposób się zgodzić. Należy podkreślić, że istotą przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. jest posłużenie się fałszem jako czynnikiem sprawczym, który ma doprowadzić pokrzywdzonego do podjęcia niekorzystnej decyzji majątkowej. Przy oszustwie od strony przedmiotowej tego przestępstwa wymagane jest wprowadzenie w błąd albo wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania oraz doprowadzenie tymi sposobami innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem. Natomiast z punktu widzenia strony podmiotowej przypisanie czynu z art. 286 § 1 k.k. wymaga wykazania, że oskarżony działał wyłącznie z zamiarem bezpośrednim, szczególnie zabarwionym, obejmującym zarówno cel, jak i sposób działania (A. Zoll „Komentarz do kodeksu karnego. Część szczególna”, t. 3, str. 167; wyrok SN z dnia 16.01.1980 r., V KRN 317/79, OSNPG 1980/6/81; wyrok SA w Lublinie z dnia 21.02.1997 r., II Aka 4/97). Sposób określenia znamion oszustwa wskazuje, że elementem, którym musi się charakteryzować każdy sposób wprowadzenia w błąd, jest to, iż ma ono wywołać u konkretnego podmiotu wyobrażenie o istniejącym stanie rzeczy nieodpowiadające prawdzie. Wprowadzanie w błąd, to zachowanie odnoszące się do aktualnie istniejącej rzeczywistości, nie zaś do przyszłych, jedynie potencjalnych stanów rzeczy. Przyjmuje się bowiem, że zdarzenia przyszłe, jako przedmiotowo niepewne, nie mogą stanowić podstawy błędu (zob. L. Peiper, Komentarz do kodeksu karnego, prawa o wykroczeniach i przepisów wprowadzających, s. 742 i n.).

Materiał dowodowy nie wskazuje na to, by członkowie zarządu (...) sp. z o.o. M. P. oraz M. W. (1), działając w zamiarze bezpośrednim, usiłowali wprowadzić pokrzywdzonych w błąd lub też chcieli wykorzystać błąd i doprowadzić ich w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Jest bowiem tak, że w przypadku przestępstwa oszustwa związanego z realizacją stosunku cywilnoprawnego konieczne jest wykazanie, iż zamiar wprowadzenia w błąd drugiej strony istniał od samego początku.

Określone w art. 286 k.k. przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Powyższe ujęcie znamion strony podmiotowej wyklucza możliwość popełnienia oszustwa z zamiarem ewentualnym. Zamiar bezpośredni winien obejmować zarówno cel, jak i sposób działania zmierzający do zrealizowania tego celu. Przypisując sprawcy popełnienie przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k., należy wykazać, że obejmował on swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim (kierunkowym) nie tylko to, że wprowadza w błąd inną osobę (względnie wyzyskuje błąd), ale także i to, że doprowadza ją w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i jednocześnie chce wypełnienia tych znamion (por. Wyrok SN, z dnia 4 czerwca 2009 r., sygn. akt WA 16/09, Prok.i Pr.-wkł. 2009/11-12/8).

Przekładając powyższe poglądy na realia niniejszej sprawy należy stwierdzić, że aby przypisać usiłowanie popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., należałoby wykazać, że członkowie zarządu obejmowali swym bezpośrednim i

kierunkowym zamiarem, że w dacie wysyłania przesądowych wezwań o zapłatę mieli wiedzę, że te należności są nienależne, więc usiłowali je wyłudzić.

W przeprowadzonym w niniejszej sprawie postępowaniu dowodowym przy wykorzystaniu wszystkich ujawnionych źródeł dowodowych brak jest podstaw do takiej oceny.

W niniejszej sprawie spółka (...) sp. z o.o. (właściciel lokali przy ul. (...) we W.) podniosła wynajmującym stawki czynszu z 6,70 zł do 12,08 zł za metr kwadratowy, a następnie wezwała pokrzywdzonych o zapłatę czynszu naliczanego według nowych stawek. W ocenie Sądu wobec dokumentów oraz zeznań świadków zachowanie członków zarządu (...) sp. z o.o. nie nosiło znamion wprowadzenia w błąd. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje bowiem, że w chwili gdy wysyłano przedsądowe wezwanie do zapłaty kwot wynikających z tytułu wynajmu lokali, w ocenie członków zarządu (...) sp. z o.o., podwyżka czynszu była zasadna i uprawniona. Jednocześnie żaden z dowodów nie wskazuje, że celem działania członków zarządu (...) sp. z o.o. było doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Jak w zażaleniu wskazał pełnomocnik pokrzywdzonych zamiarem udziałowców spółki i członków jej zarządu było uzyskanie opłat od najemców lokali mieszkalnych, których (...) sp. z o.o. jest właścicielem.

Trafnie wskazuje się w orzecznictwie, że droga pochodzenia przestępstwa oszustwa kończy się z chwilą dokonania przez pokrzywdzonego rozporządzenia mieniem. Dlatego korzyść czy też niekorzyść rozporządzenia należy oceniać tylko z punktu widzenia okoliczności istniejących w czasie rozporządzania mieniem, a nie tych, które następują później (por. pogląd Sądu Najwyższego zawarty w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 sierpnia 2000 r. w sprawie V KKN 267/2000, OSNKW 85/2000).

Zebrany materiał dowodowy wskazuje, iż pomiędzy (...) sp. z o.o. a wynajmującymi lokale mieszkalne przy ul. (...) we W. istnieje konflikt, co odzwierciedla treść kierowanej przez nich do siebie korespondencji oraz przebieg licznych procesów sądowych. Sam fakt tego konfliktu nie pozwala, w ocenie Sądu, na przyjęcie, że zarząd (...) sp. z o.o. wzywając do zapłaty kwot, wynikających z podniesionej stawki czynsz usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonych.

Pełnomocnik pokrzywdzonych wskazał, że żądanie zapłaty było bezzasadne, bo potwierdzają to wyroki sądowe. Należy jednak podkreślić, że wezwania do zapłaty były kierowane do pokrzywdzonych w dniach 16 sierpnia 2011r., 8 grudnia 2011r. i 28 grudnia 2011r., a wyroki uznające podwyżkę czynszu za nieważną zapadały w 2012r. W chwili wzywania o zapłatę, w ocenie władz spółki, były to zasadne kwoty, więc nie można mówić o zamiarze doprowadzenia pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Odnosnie zarzutu że prokurator nie zbadał czy zachowanie (...) sp. z o.o. nie wyczerpuje znamion lichwy należy wskazać, że w tym zakresie toczy się postępowanie (sygn. akt III Kp 964/10).

W ocenie Sądu nie uzyskano w postępowaniu karnym żadnych dowodów potwierdzających przestępcze intencje członków zarządu (...) sp. z o.o. M. P. oraz M. W. (2). Zarzut postawiony w zażaleniu ma w rzeczywistości wyłącznie obiektywny charakter sprowadzający się do prostej relacji - skoro zarząd wezwał o zapłatę czynszu w wyższych stawkach, to M. P. oraz M. W. (2) popełnili wspólnie i w porozumieniu przestępstwo usiłowania oszustwa. Przyjęcie powyższego i uznanie za podstawę ustaleń faktycznych, a w następstwie – oskarżenie o dokonanie usiłowania oszustwa, wychodziłoby poza granice swobodnej oceny dowodów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.